

Slovenská lekárska spoločnosť

PROGRAM

tretieho slávnostného uvedenia osobností do

Dvorany slávy slovenskej medicíny

spojeného s výstavou výberu z medailérskej tvorby

akad. sochára Mariána Polonského

Pocta medicíny v kove

16. december 2014 (utorok) 14,30 hod.

„Dom zdravotníkov“ - budova sídla Slovenskej lekárskej spoločnosti, Cukrová 3, Bratislava

Program:

1. Príhovor prezidenta SLS

(Prof. MUDr. Peter Krištúfek, CSc.)

2. Hudobné vystúpenie pedagógov a žiakov Základnej umeleckej školy Miloša Ruppeldta v Bratislave:

- E. Elgar: *Amour ' Salut d*
(Kornélia **Nemcová** – husle, ped. D. **Bogaczová**),
- G. Ph. Telemann: *Avec Doucer pre flautu a husle*
(Kornélia a Sylvia **Nemcové**, ped. M. **Nováková** a D. **Bogaczová**),
- Koledy: *Nesiem Vám noviny a Veselé Vianoce*
(Klára a Rea **Magové** – zobcové flauty, ped. E. **Uličná**).

3. Uvedenie osobností do Dvorany slávy

(prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc.)

Portréty:

prof. MUDr. Dionýz **Dieška**, DrSc., prof. MUDr. Rastislav **Dzúrik**, DrSc.,
prof. MUDr. Alica **Kapellerová**, DrSc., prof. MUDr. Michal **Valent**, DrSc. a
prof. MUDr. Karol **Viršík**, DrSc.

4. Príhovor kurátorky výstavy

(PhDr. Ľubica Belohradská)

4. Otvorenie výstavy výberu z medailérskej tvorby akad. sochára M. Polonského

(prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc.)

*Realizáciu projektu „Dvorana slávy slovenskej medicíny“ podporila firma Roche Slovensko, s.r.o.
a rodina prof. MUDr. Karola Viršíka, DrSc.*

Prof. MUDr. Dionýz Dieška, DrSc.

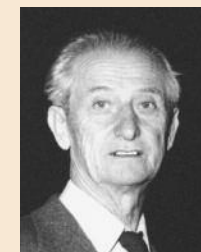
(* 27. 7. 1914 - † 15. 6. 2006)

Profesor Dieška sa narodil vo Valaskej, pri Podbrezovej, časť Pie-sok. Pochádza z mnohohodetnej rodiny. Maturoval na gymnáziu v Ban-skej Bystrici (1932). Vysokoškolské štúdium na Lekárskej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe ukončil v roku 1938. Pracovať začal na Internom oddelení Robotníckej sociálnej poisťovne na Bezručovej ulici v Bratislave, kde bol v tom čase prednostom prof. L. Déer. Tam získal špecializáciu z odboru interná medicína. Jeho rozhod-nutie pre tento odbor, ktorému sa venoval po celý život, výrazne ovplyvnil prof. K. Hynek, u ktorého robil skúšku z vnútorného le-kárstva. Keď v máji 1953 Povereníctvo Slovenskej národnej rady pre zdravotníctvo (PSNRZ) zriadilo a v Trenčíne otvorilo Školské stredisko PSNRZ, stal sa jeho riaditeľom a zároveň primárom – in-ternistom (najmladším na Slovensku). Úlohu vybudovať toto novo zriadené pracovisko prijal prof. Dieška so všetkou, jemu vlastnou zodpovednosťou. Školské stredisko PSNRZ bolo prvou organizáciou vo vtedajšom Československu, kde sa položili základy inštitucionálnej formy postgraduálneho vzdelávania v zdravotníctve. Dňa 1.01.1957 bol zriadený samostatný Slovenský ústav pre doškoľovanie lekárov v Trenčíne. Rozvoj ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov spôsobil, že Nemocnica s poliklinikou v Trenčíne už nestačila pokryť mnohostranné potreby postgraduálneho štúdia, čo si uvedomil aj prof. Dieška. Bolo potrebné presťahovať ústav do Bratislavy, kde sa nachádzali viaceré teoretické ústavy medicínskych odborov. Usku-točnilo sa to v rokoch 1966-67.

Inštitút pre doškoľovanie lekárov a farmaceutov bol slávnostne otvorený dňa 7.09.1967, pri príležitosti osláv 10. výročia doškoľovania a otvorenia vedeckej konferencie. Prof. Dieška inštitút úspešne viedol a budoval takmer 30 rokov. Jeho riaditeľom bol v rokoch 1957-1986. Vytvoril kolektív vynikajúcich klinických a pedagogických pracov-níkov. Vo vedeckovýskumnej činnosti podporoval tímovú prácu.

Vytvoril vlastnú „malú hematologickú školu“, kto-rej výsledky s uznaním prijala aj odborná verej-nosť. MUDr. A. Vahančík ako prvý v Česko-Slo-vensku referoval o zriedkavej lymfoproliteratívnej chorobe tzv. veľkých granulovaných buniek. MUDr. K. Gočárová začala používať streptázu pri niektorých interných chorobách a ako prvá na slovenských pracoviskách zaviedla aj celý rad no-vých vyšetrovacích metód. Za vrchol úspechu a snáh na pedagogickom poli možno považovať vydanie prvej slo-venskej štvorzväzkovej učebnice „Vnútorné choroby 1-4.“ Jej autormi boli M. Ondrejčka, D. Dieška, B. Findo, V. Izakovič a R. Menkyna. Z hľadiska publikačného bolo veľmi úspešné vydanie prvej praktickej pomôcky pre lekárov „Vademecum medici“ (D. Dieška, K. Holomán a R. Menkyna). Na jej zostavení, napísaní a redigovaní aj ďalších, rozšírených vydaní sa prof. Dieška podieľal podstatnou mierou. Vý-znamná je aj jeho monografia „Málokrvnosť – klinická štúdia“.

Prof. Dieška bol kvalifikovaný a vysoko uznávaný člen rôznych odborných komisií, rád a pracovných skupín zriaďovaných vládou, ministerstvom, alebo univerzitami a ich fakultami, či inými odbor-nými vedeckými a klinickými pracoviskami. Ako vynikajúci vedec, lekár, pedagogický a riadiaci pracovník získal aj medzinárodné uznanie. Boli mu udelené mnohé prestížne ceny, pocty a vyzname-nania. Po mnohé roky bol aktívnym predsedom Edičnej rady pre zdravotnícku literatúru vo Vydavateľstve Osveta Martin. Ako ne-únavný obhajca najvzácnejších ľudských kvalít, ktorých bol sám nositeľom, patril k tým, ktorí boli odbornou a laickou verejnosťou uznávaní, vážení a obdivovaní. Výsledky jeho úspešnej práce a ce-loživotné dielo v oblasti postgraduálnej výchovy zdravotníckych pracovníkov, ktoré nám zanechal má nesmiernu hodnotu pre sú-časnú i budúce generácie zdravotníckych pracovníkov.

Prof. MUDr. Rastislav Dzúrik, DrSc.

(* 24. 8. 1929 – † 27. 2. 2014)

Profesor Dzúrik sa narodil v Košiciach. Stredoškolské štúdium ukončil v roku 1948 maturitou, vysokoškolské v roku 1953 na Lekárskej fakulte Univerzity J. A. Komenského (LF UK). Na III. internej klinike Ústavu všeobecnej a klinickej biochémie LF UK začal pracovať od roku 1957. Ako žiak akad. Teofila Rudolfa Niederlanda sa zaradil do tzv. *Niederlandovej školy*. Do roku 1962 obhájil atestácie z klinickej biochémie a z vnútorného lekárstva

I. a II. stupňa. Súčasne dokončil aspirantúru a obhájil dizertačnú prácu na tému „*Príspevok k účinku salyrganu v obličkách*“. Habilitoval na LF UK (1965) z vnútorných chorôb prácou na tému „*Experimentálny príspevok k metabolizmu glycidov v obličkách*“. Výber témy predurčoval jeho budúce vedecké zameranie. Potvrdilo sa to aj v doktorskej dizertačnej práci na tému „*Uraemia – pathophysiology of carbohydrate metabolism*“, ktorá vyšla v angličtine (1973).

V roku 1967 profesor Dzúrik, s podporou a za prítomnosti prof. MUDr. Jana Broda, DrSc., z Prahy, založil Nefrologickú sekciu Slovenskej internistickej spoločnosti. V rámci slovenskej lekárskej spoločnosti sa tým začala budovať postgraduálna, vedeckovýskumná a odborná vzdelávacia aktivita v nefrológii.

Prof. Dzúrik sa stal vedúcim Katedry klinickej biochémie a neskôr riaditeľom Výskumného ústavu lekárskej bioniky (1983). Podstatnou mierou prispel k tomu, že pracovisko sa stalo medzinárodne uznanou autoritou. Rýchlym zvládnutím problematiky počítačovej techniky a jej aplikácie, naplno vynikli jeho neobyčajné invenčné a realizačné schopnosti. Vytvoril pod-

mienky, aby v ústave vzniklo Centrum klinickej farmakológie. Pracovisko, jediné tohto druhu vo vtedajšej ČSSR, poskytovalo cennú pomoc domácejmu farmaceutickému priemyslu pri sledovaní účinkov nových liekov. Podstatná časť Centra je dnes súčasťou Ústavu preventívnej a klinickej medicíny Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave.

Vysoko odborne sú hodnotené monografie prof. Dzúrika - „*Diuretická liečba*“, „*Poruchy vnútorného prostredia - diagnostika a terapia*“, kapitoly v učebniciach profesorov Déryera a Dieška „*Vnútorné choroby*“, profesora Hořejšího „*Základy biochemie ve vnitřním lékařství*“. Spolu s prof. Trnovcom bol editorom „*Štandardných diagnostických postupov a štandardných terapeutických postupov*“ (1998 a 2002), ďalej hlavným editorom knihy „*Nefrológia*“ (2004). Je to komplexné dielo, ktoré zostavil so spoluautormi a ktoré završuje pohľad na klinickú nefrológiu ako celok i v kontexte s vnútorným lekárstvom. Publikáčna aktivita prof. Dzúrika je veľmi bohatá, zahŕňa viac ako 500 vedeckých prác, s viac ako 1000 citačnými ohlasmi. Ako prejav uznania a ocenenia výsledkov jeho odbornej práce a rozsiahlych aktivít mu rôzne odborné, vedecké a vzdelávacie inštitúcie udelili prestížne ceny a počty, vrátane Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS).

Prof. Dzúrik bol členom Predsedníctva SLS a členom výborov niekoľkých z jej odborných spoločností - Slovenskej internistickej spoločnosti, Slovenskej spoločnosti klinickej biochémie, Slovenskej spoločnosti klinickej farmakológie, Slovenskej farmakologickej spoločnosti, dlhoročným predsedom Slovenskej nefrologickej spoločnosti a Slovenskej spoločnosti klinickej farmakológie. Výsledkami odbornej práce, rozsahom odborných a vedeckých vzdelávacích aktivít, riadiacimi schopnosťami a zásluhami o rozvoj medzinárodnej spolupráce a šírenie dobrého mena slovenskej medicíny v zahraničí si získal nielen dôveru a uznanie odbornej verejnosti ale i členskej základne SLS. Opakovane bol zvolený za prezidenta Slovenskej lekárskej spoločnosti (1994-2003). Vytvoril dielo, ktoré zásadne ovplyvnilo rozvoj slovenskej medicíny a medicínskeho vzdelávania, najmä internej medicíny, klinickej nefrológie, biochémie, farmakológie a farmakoterapie.

Prof. MUDr. Alica Kapellerová, DrSc.

(* 21. 10. 1933 - † 23. 1. 2014)

V októbri minulého roku sa dožila významného životného jubilea prof. MUDr. Alica Kapellerová, DrSc., jedinečná osobnosť slovenskej pediatrie a dlhoročná prednostka 2. detskej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Bratislave, ktorá získala uznanie doma a v zahraničí predovšetkým svojou serióznou prácou, húževnatosťou a spoľahlivosťou vo všetkých smeroch.

Profesorka Kapellerová sa narodila v Košiciach. Gymnaziálne štúdium ukončila v Bratislave, kde po absolvovaní Lekárskej fakulty Univerzity Komenského (LFUK) bola v roku 1958 promovaná na detskú lekárku. Jej celoživotná profesionálna kariéra bola úzko spojená s 2. detskou klinikou LF UK a Detskou fakultnou nemocnicou s poliklinikou v Bratislave. Pracovala tam bez prestávky päťdesiat rokov. Do zamestnania nastúpila hneď po promócii ako sekundárna lekárka. V roku 1962 sa stala odbornou asistentkou a po úspešnej obhajobe habilitačnej práce bola menovaná za docentku pediatrie (1979). Po obhajobe doktorskej dizertačnej (1989) bola inaugurovaná za profesorku detského lekárstva na LFUK. Vedenie 2. detskej kliniky prevzala v roku 1991. Vytvorila priaznivé podmienky na osobný rozvoj každého pracovníka. Podstatnou mierou sa zaslúžila o modernizáciu odborného a vedeckého zamerania celého pracoviska a prispela tým k jeho budovaniu a rozvoju.

Odborne sa zameriavala na problematiku diagnostiky a liečby opakovaných a chronických ochorení respiračných orgánov u detí. Týmto závažným a stále sa rozvíjajúcim ochoreniam sa venovala aj vo svojej kandidátskej, habilitačnej a aj doktorskej dizertačnej práci. Výsledky jej úspešnej vedeckej činnosti, ktoré boli publikované in extenso vo viac ako 170 článkoch v domácich a zahraničných odborných časopisoch, početných monografiách a učebných textoch

sa stali základným zdrojom pri výchove a vzdelávaní mladej generácie pediatrov - pneumológov.

Prof. Kapellerová bola dlhoročnou členkou Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS) a reprezentovala ju ako členka Predsedníctva SLS i ako členka výborov jej odborných spoločností, vrátane Slovenskej pediatrickej spoločnosti. Stala sa členkou ďalších významných domácich a zahraničných odborných spoločností, redakčných rád odborných časopisov, členkou komisií a pracovných skupín poradných orgánov rôznych inštitúcií. Jej práca bola ocenená doma aj v zahraničí mnohými prestížnymi cenami a poctami. Z nich uvádzame len niekoľko, napr. Krištáľové krídlo, Zlatá medaila Univerzity Komenského, Zlatá medaila Slovenskej lekárskej spoločnosti, Medaila akademika L. Déryera, Medaila prof. Rudnika a iné.

Osobitne treba hodnotiť a vyzdvihnúť osobnosť prof. Kapellerovej, ako človeka, ktorého celoživotná dráha viedla cez poctivú prácu, vysoké odborné, profesionálne, morálne a etické kvality. Bola výnimočná svojou noblesou, osobnou kultúrou, skromnosťou, ochotou počúvať a pomáhať každému, či už detským pacientom, alebo kolegom a priateľom. Bola milujúcou a starostlivou matkou a manželkou. Bola oporou pre blízkych a mnohých z nás, čo sme mali česť ju poznať. Boľstivá je pre nás skutočnosť, že v závere života, už ako vážne chorú ju postihla jedna z najťažších rán osudu, keď jej krátko po sebe zomreli obidve milované deti. Jej odchod bol najväčšou ranou pre jej manžela, prof. MUDr. Karola Kapellera, DrSc., s ktorým prežila v peknom, harmonickom vzťahu 60 rokov. Krásne sú slová jeho zamyslenia sa „...Je veľa ľudí, ktorí musia žiť osamote a predsa chcú ešte žiť, aj keď v živote mali málo šťastia a radosti. Ja som nebol sám, bol som šťastný a milovaný. Posledná veta mojej manželky ku mne bola „...Nedívaj sa už tak smutno...“. Mal som ju poslúchnuť, veľmi ma ľúbila...“.

prof. MUDr. Michal Valent, DrSc.

(* 3. 10. 1929)

Profesor Valent sa narodil v Lutile, malebnej dedinke pri Svätom Kríži nad Hronom, pod Kremnickými horami. Pochádzal z početnej, sedemčlennej rodiny chudobného maloroľníka. Vďaka podpore tety z otcovej strany mohol absolvovať stredoškolské a vysokoškolské štúdium v Bratislave. Po maturite na I. štátnom gymnáziu na Grösslingovej ulici v Bratislave (1948) pokračoval v štúdiu na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity. Po promócií (1953) začal pracovať ako sekundárny lekár u profesora Aurela Hudcoviča na novootvorenej II. ženskej klinike Lekárskej fakulty Univerzity Komenského (LF UK) v Bratislave. Tam absolvoval špecializačné štúdium I. a II. stupňa zo ženského lekárstva a začiatkom roku 1957 sa stal odborným asistentom.

V rámci profesijného pôsobenia prof. Valent vykonával rôzne funkcie na odborných pracoviskách a klinikách. V decembri 1963 začal pracovať, pod vedením prof. Vršanského a doc. Čatára, ako vedecký pracovník Parazitologického ústavu LF UK, kde získal ďalšiu odbornú špecializáciu v odbore parazitológia. Intenzívne venoval štúdiu urogenitálnej trichomoniázy. Z tejto problematiky obhájil kandidátsku, habilitačnú aj doktorskú dizertačnú prácu. Prof. Valent bol riaditeľom Parazitologického ústavu (1982-1998) a súčasne primárom Oddelenia klinickej parazitológie, združeného pracoviska ÚNZ hlavného mesta Bratislavy a LF UK. V roku 2005 sa stal emeritným profesorom LF UK. Intenzívne sa venoval aj svojej obľúbenej medicínskej

historiografii. Bohatá je jeho osvetová a popularizačno-vedecká aktivita. Je autorom a spoluautorom množstva vedecko - odborných článkov a knižných publikácií. Za monografiu „*Urogenitálna trichomoniáza*“ získal najvyššie ohodnotenie Cenu Prezídia Čsl. lekárskej spoločnosti J.E. Purkyňa (1985). V roku 2008 vydal so spoluautormi reprezentatívnu učebnicu „*Lekárska parazitológia*“. Je jedným z iniciátorov založenia časopisu „*Praktická gynekológia*“, ktorého bol až do jeho zániku šéfredaktorom.

Prof. Valent patrí medzi dlhoročných popredných, čestných členov Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS). V roku 1963 sa stal vedeckým sekretárom SGPS SLS. Plných 37 rokov sa podieľal na jej budovaní a úspešnej činnosti. Teraz je a doživotným vedeckým sekretárom SGPS SLS. Zakladal a bol prvým podpredsedom Slovenskej sexuologickej spoločnosti, Je organizačným vedúcim klubu Sapientia lekárov -dôchodcov na LF UK. Dvakrát ročne organizuje stretnutie priateľov básnika Milana Rúfusa. Získal vysoké štátne vyznamenania („Za vynikajúcu prácu“, „Križ prezidenta SR II. stupňa“, Rad Ľudovíta Štúra I. triedy) a vyznamenanie MZ SR. .

Uznania hodná je pracovitosť prof. Valenta, disciplína a náročnosť voči sebe. Je obdivovateľom umenia a znalcom diel našich popredných umelcov. Patrí medzi pravidelných návštevníkov výstav a blízkych priateľov výtvarníkov, básnikov, spisovateľov, filmových a divadelných umelcov. Sám inicioval a navrhol vydanie mnohých medailí našich lekárov, odborných a vzdelávacích inštitúcií. Prof. Valent je obdarený mnohými vzácnymi vlastnosťami, no najmä priateľskosťou, ktorými si získal obľubu, obdiv a úctu širokej verejnosti. Charakterizuje ho životné krédo uvedené v knihe „*Michal Valent: Priatelia moji, bol to iný čas...*“ (AEPRESS, s.r.o. Bratislava, 2013): „*Som optimista, humor ma sprevádza po celý život. Aj v najťažších chvíľach je odľahčením, myslím si, že láskavý a ľudský humor spojený s dobrosrdečným úsmevom nič nepokazí. Humor nie je liek, ale len cesta ako sa dostať z ťažkej situácie*“.

Prof. MUDr. Karol Virsík, DrSc.

(* 25. 8. 1915 - † 21. 12. 2009)

Prof. Virsík sa narodil v Malackách. Stredoškolské štúdium absolvoval na Masarykovom reálnom gymnáziu v Bratislave. Vysokoškolské štúdium na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave ukončil v roku 1939. V roku 1946 sa stal asistentom na I. internej klinike LF UK u prof. MUDr. Ladislava Dérera, DrSc. Po presťahovaní lôžkového oddelenia kliniky do Nemocnice Čsl. červeného kríža na Bazovej ul. v Bratislave sa stal primárom a v roku 1950 zástupcom prof. Kuklovej-Štúrovej, prednostky Kliniky tuberkulózy LF UK. Habilitačnú prácu na tému „Vývoj boja proti tuberkulóze v ČSSR a na Slovensku a jeho odraz vo vývoji a možnosti ovplyvnenia vzniku a trvania pracovnej neschopnosti pri tuberkulóze“ obhájil v roku 1964 a stal sa docentom. Vedeckú hodnotu doktora lekárskeho vied získal v roku 1968 obhájením práce „Otázka eliminácie tuberkulózy na Slovensku“. Je autorom viac ako 260 odborných prác, autorom a spoluautorom 21 knižných publikácií a početných odborných článkov.

V roku 1952 začal prof. Virsík budovať v priestoroch bývalého kaštieľa v Podunajských Biskupiciach (predtým kláštor Kongregácie sestier svätého kríža) tuberkulózný dispenzár, z ktorého sa stala Krajská nemocnica tuberkulózy. Potom Krajská nemocnica tuberkulózy a respiračných chorôb, neskôr Ústav tuberkulózy a respiračných chorôb, neskôr Ústav pneumoftizeológie a geriatrickej a nakoniec Národný ústav tuberkulózy a respiračných chorôb (NÚRaRCH).

Prof. Virsík zastával mnoho významných a vysokých funkcií, bol členom rôznych poradných orgánov, redakčných rád a pracovných skupín. Bol krajským ftizeológom (od r. 1952), hlavným odborníkom pre tuberkulózu pri Povereníctve, neskôr pri Ministerstve zdravotníctva ČSSR (od r. 1954). V roku 1955 bol menovaný za vedúceho celoštátnej Katedry tuberkulózy Ústavu pre doškolovanie lekárov. Jej úlohou bolo postgraduálne vzdelávanie s atestáciou slovenských a českých ftizeológov. Po vytvorení katedry aj v Čechách, pokračovala na Slovensku Katedra tuberkulózy, neskôr aj res-

piračných chorôb vo výchove a vzdelávaní mnohých generácií lekárov ftizeológov a pneumológov. Prof. Virsík bol členom pléna Vedeckej rady MZ SR a hlavným koordinátorom výskumných úloh v rámci Štátneho plánu technického rozvoja. Za ich úspešné riešenie dostal (1981), spolu s kolektívom spolupracovníkov, **Cenu ministra zdravotníctva** a v roku 1986 **Cenu komisie pre vedecko-technický rozvoj**. Bol úspešný riadiaci a výskumný pracovník a výsledky jeho práce a kolektívu spolupracovníkov získavali najvyššie ocenenia. NÚRCH v Podunajských Biskupiciach sa pod jeho vedením stal renomovaným pracoviskom, s ktorým spolupracovali poprední zahraniční experti na TBC. Absolvovali tam študijné pobyty a výsledky svojej práce prezentovali v uznávaných odborných časopisoch. Za mimoriadne zásluhy v oblasti medicíny mu prezident republiky udelil jedno z najvyšších štátnych vyznamenaní **Pribinov kríž I. triedy**.

Prof. Virsík významnou mierou prispel aj k budovaniu a rozvoju Slovenskej lekárskej spoločnosti. V rokoch 1969-1973 bol prvým podpredsedom a členom Predsedníctva SLS, dlhoročným predsedom, neskôr členom výboru odborných spoločností SLS - Slovenskej pneumologicko-ftizeologickej spoločnosti, Slovenskej gerontologickej a geriatrickej spoločnosti a ďalších odborných spoločností nielen u nás, ale aj v zahraničí. Bol úspešným organizátorom odborných vzdelávacích podujatí. Ako prejav uznania a vďaka mu Slovenská lekárska spoločnosť udelia rôzne počty a ceny (medaily, čestné členstvá).

Cieľavedomosť, vynaliezavosť a charizma prof. Virsíka boli obdivuhodné. Svojich spolupracovníkov vedel motivovať a koncepčne usmerňovať. Dokázal predvídať vývoj odboru a úspešne realizovať nové koncepcie. Bol výnimočnou osobnosťou slovenskej medicíny, obdarený vzácnymi vlastnosťami, ktorými obohacoval všetkých, ktorí mali česť ho poznať a s ním spolupracovať.

Akad. sochár Marián Polonský

(* 23. 8. 1943)

Popredný slovenský, doma a v zahraničí uznávaný keramikár a medailér, akademický sochár Marián Polonský sa narodil v Hubine pri Piešťanoch. Je absolventom Vysokej školy výtvarných umení, kde v rokoch 1961-1969 študoval u prof. Rudolfa Pribiša, v ateliéri reliéfného sochárstva.

V začiatkoch umeleckej tvorby sa Marián Polonský venoval prevažne keramike. Postupne prechádzal od hravých, veselých asambláží, cez mohutné točené plastiky až po keramické reliéfy, taniere a vázy. Od roku 1995 sa venuje najmä medailérskej a reliéfnej tvorbe. Osobitnú kolekciu tvoria medaile s medicínskou tematikou a diela spojené s misiou svätého Cyrila a Metóda.

Marián Polonský vystavoval na mnohých miestach našej republiky (Bratislava, Komárno, Kremnica, Nitra, Piešťany, Trenčín) a v zahraničí (Bulharsko, Česká republika, Egypt, Francúzsko, Irak, Maďarsko, USA). Jeho komorné diela z voľnej keramickej a medailérskej tvorby sú umiestnené po celom svete. Je autorom cien a pamätných dosiek pre rôzne inštitúcie a organizácie (napr. Bienále animácie Bratislava, Bazilika Santa Maria Maggiore v Ríme, Dóm v Ravene, chrám San Pietro di Castello v Benátkach a ďalšie). Získal mnoho prestížnych cien. Za medailu „*Pocť svätého Gorazda*“ získal v septembri 2014 na Celosvetovom medailérskom bienále v Sofii cenu za najvýraznejšie stvárnenie klasickej medaily. Medzinárodná

federácia umeleckej medaily posudzovala kolekciu troch Polonského medailérskych opusov a dominantnou medzi nimi bola práve uvedená medaila.

Medaila „*Pocť svätého Gorazda*“ je morálne ocenenie nefinančného charakteru, ktorú začalo pri príležitosti jubilejných, XXV. svätogorazdovských dní na Slovensku udeľovať Národné osvetové centrum v Bratislave a to za rozvoj výchovy, osvetu, miestnej a regionálnej kultúry, záujmového vzdelávania, umeleckej tvorby a jej interpretácie, ochranu, šírenie a prezentáciu národného a kresťanského kultúrneho dedičstva v Slovenskej republike a v zahraničí.

Na averze medaily kompozične dominuje postava svätého Gorazda v pohybe na pozadí veľkej otvorenej knihy. Vľavo vystupujú svätí Cyril a Metod z knihy so svojimi atribútmi (hlaholika, dvojramenný kríž a evanjelium). Biskupská berla v ruke svätého Gorazda, spojená s trojvrším, symbolizuje súvislosť – následníctvo s biskupskou berlou u svätého Metoda. Vo svätožiarach svätcov sú vpísané ich mená hlaholikou a svätý Gorazd ukazuje ľavou rukou na trojicu slov vyjadrujúcich zmysel jeho poslania – VIERA, VZDELÁVANIE a TVORBA. Na reverze medaily je mladá žena ako alegória osvetu a štátny znak s nápisom Slovenská republika.

Medaila „*Pocť svätého Gorazda*“

(averz a reverz)

